

Carl Jóhan við greinum og hugleiðingum

Carl Jóhan Jensen hevur meira enn eina ferð órógvað tann bókmentliga støðuhylin og aftur fyrri fingið skolar yvir seg. Stubbarnir í savninum „Mentir og mentaskapur“, sum Mentunargrunnur Stud-entafelagsins gevur út, rógva eisini fram undir hetta at siga sína hugsan um bókmentir, men gera annars ikki stórvegis burtur úr júst hesum tætti. Drúgvasta greinin snýr seg um samfelag og mentasøgu, har frásøgumaðurin saman við einum Virgálli fer ígjøgnum føroyska søgu og mentan.

Kendari millum fólk eru ivaleyst stubbarnir um Malakoff ella Koffin. Hesir stubbarnir vórðu listir upp í sendingini Vetrarbreytini og eru í stóran mun viðmerkingar til politisku støðu Føroya. Teir varpa eitt huldulent lýsi yvir persónar og hendingar. Gerandiskjak er tað so ikki.

www.koff.ment.fo

Nógv frímerki út næsta ár

Postverk Føroya gevur út hópinn av frímerkjum í nýggja árinum. Í februar koma fyra frímerki út, sum lýsa Føroyar kristnar í 1000 ár. Eisini í sambandi við, at Háskúlin hevði 100 ár á baki í november, verða frímerki givin út. Myndirnar eru av stovnarunum Rasmusi Rasmussen og Símunni av Skarði og konum teirra.

Í mai koma fyra frímerki út við barnatekningum. Postverkið skipaði fyrri barnateknapping, har føroysk børn fingið mogleika fyrri við myndum at siga hugsan sína um framtíðina. Føroyska kappingin var samstundis partur av størri millumtjóðakapping. Fyrra av teim bestu verða givin út sum frímerki.

Onnur frímerki verða eisini givin út í komandi ári, eitt nú Europafrímerki í mai, tvey brúksmerki í mai og fyra í september við myndum av oyggjunum Skúvoy, Hestoy, Koltur og Nólsoy.

Maðurin við róparanum 75 ár

Mánadagin verður kendi danski filmskaparin Erik Balling 75 ár. Sigur tú Erik Balling, mást tú eisini siga Henning Bahs. Hesir báðir hava arbeitt saman líka síðani Bahs kom til Nordisk Film í 1952. Teirra ótrúliga samstarv rundan um hugskot og handrit kom í hæddina við filminum »Olsenbanden« frá 1968. Og meðan 13 partar afturat um Olsenbandan vórðu gjørdir til biografarnar, gjørdi Balling 84 partar av »Huset på Christianshavn«. Sum krúnin á verkinum leikstjórnar hann »Mataador«. Fólksliga filmslist við trúvirði, humor og handalagi.

Balling hevur eisini roynt seg í Føroyum. Eftir væl umtóktu grønlandsfilmin »Qivitoq« í 1956 royndi maðurin við róparanum, sum hann eisini verður róptur, seg við føroyska filminum »Tro, háb og trolldom« í 1996 við handriti sum William Heinesen skrivaði. Ein partur av filminum varð tikin upp í Gilleleje, har Poul Reichard lendi á einum skeri, sum leikprædikanturin Rubanus undir flýggjanini av Trøllaoynni.

Subject: Teldubræv
Date: 26. nov. 1999
To: post@sosialurin.fo
From: fgaini@iname.com
Reply to: fgaini@iname.com

**TELDU-
POSTURIN**

París er endaleyst

Býanna býur er endaleysur. Tað er onki menniskja, ið kann siggja allar gøtarnar og smøgurnar, handlarnar og caféarnar, metrostøðirnar og parkirnar í hesum býnum. Lívið er ov stutt til tess. Býurin er eitt univers, ein organisma, ið alla tíðina, dag og nátt, er í rørslu. Pariscope (svarar til "Havnartíðindi") er eitt blað við fleiri hundrad tættskrivaðum blaðsíðum, ið fortelur tær (næstan) alt tað, sum hendir í París í løtuni. Blaðið kemur út hvørja viku og kostar tveir frankar.

Samstundis sum býurin er óendaligur, so er hann neyvt avmarkaður geografskt. Markið millum París *intra muros* og forstaðirnar til milliónabýin er tann stóri ringvegurin, *Péripherique*, ið umgirdir allar teir tjúgu *arrondissements* (býarpartarnar) í París. Hetta markið gongur aftur til 1860, og býurin hevur altíð verið ótrúliga tættbygður innan fyrri múrarnar - idag ringvegin. París er 105 km², meðan til dømis Berlin er 900 km² og London er 1600 km². Á hvørjum km² í París liva ikki færri enn 20 421 fólk. Haraltrat koyra 2,5 milliónir akfør inn og út úr býnum hvønn tann einasta dag, og hetta skapar eitt suðurleidskt ferðslukaos og eina álvarsliga luftdálking. Tað eru allatíðina

700 000 bilistar, ið royna at finna sær eitt parkeringspláss, hóast einans 200 000 p-pláss finnast í býnum. Luftdálkingin skapar álvarsliga heilsutrupulleikar hjá nógvum íbúgvum í býnum.

Býurin hevur sera nógva andlit. Vit hava Chinatown tætt við Place d'Italie; teir arabisku býarpartarnir í Barbès og La Chapelle; jødiskar gøtur sum rue Richer og rue des Rosiers; indisku rue du Chatou Landon; afrikonsku Boulevard de Strasbourg og so framvegis. Hvør gøta hevur síni eykenni og sína søgu. Gongur tú og válar uttan mál og mið í París, so endar tú knappliga á frímerkjaseljargøtuni, barnakledna-gøtuni, glaslista-gøtuni ella onkrari heilt aðrari gøtu hvør við sínum serliga leikluti í býarmyndini. Í rue d'Orsel, har eg búði í september, selja næstan allir handlarnir klædnatílfar en gros.

Stórar boulevardir við tungari ferðslu hittast á veldugum plássum sum Place de la Concorde og Place de la Bastille, og soleiðis verða býarpartarnir samanknýttir í einari asfalteraðari eiturkoppanót. Boulevardirnar frá nitjandu öld vóru upprunaliga lagdar fyrri at gera tað lættari hjá herinum at knúsa uppreistrarnar, ið par-

ísborgarar við jøvnum millumbilum gjørdur til at mótmæla sosialum órætti. Tað hevði framman undan verið næstan ógjørligt at sleppa ígjøgnum barrikadurnar í teimum labyrintisku og myrku skotunum í fátækra býlingum. Georges-Eugène Haussman fekk í 1853 ábyrgdina fyrri at leggja býarendurnýggjanina av París til rættis. Lívið á caféunum og í sjónleikarahúsum á teimum vøkru boulevardunum, sum Haussman skapti, hevur skapt myndina av París sum *la capitale des villes*.

Tann skjótasti og besti ferðingargætturin í París er at fara við metro. Metroin í París hevur eksisterað í hundrad ár og er sostatt hin fjórðeldsta í heiminum - eftir London, New York og Berlin. Tað eru fleiri hundrad metrostøðir í býnum og fleiri milliónir fólk ferðast við undirgrundartokunum hvønn einasta dag frá morgni til myrkurs. Tað ganga ongantíð meira enn 3-4 minuttir millum tokini, og tað er ikki serliga dýrt at ferðast við teimum. Tann nýggjasta metrolinjan - *Meteor*, ið gongur millum Madeleine og Grande Bibliothèque - hevur heilautomatískt tok við ongum førara. Tað kostaði ikki minni enn tveir milliardir frankar at

byggja hesa metrolinju!

Eg havi búð í París í býarparti XVIII í heyst. Hesin býarparturin er kendur fyrri Sacré Coeur-kirkjuna og Montmartre. Her hava nógva skald og listafólk hildið til í gomlum íbúðum. Drukkið vín og absinth á teimum mongu cancan kabarettunum á Boulevard de Clichy. Teir flestu málningarnir hjá Toulouse-Lautrec eru úr kabarettunum og caféunum á Montmartre. Listamálararnir Picasso, Pissarro, Renoir og Van Gogh hava til dømis eisini búð á Montmartre. Ein av kendastu núlvandi filmssjónleikarum í Fraklandi, Gérard Depardieu, býr á Montmartre.

Býanna býur er endaleysur. Tað er ein livandi organisma, ið ongantíð svevr. Tað krevur venjing at kunna liva í larminum og bilkaosinum og samstundis njóta tað. Alt gongur við stórar ferð, ov stórar kanska, og gerandisdagurin er sera strævin hjá nógvum. Hóast hetta fara parís-búgvur so lítið sum gjørligt út um býmarkið.

Firouz Gaini, París